

## แนวทางปฏิบัติ

### เพื่ออํารงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

ด้วยองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ได้ประกาศใช้ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงสมควรพิจารณาทบทวนและปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป

เพื่อให้การผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐาน ถูกต้องและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามข้อ ๑๗ ของข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ.๒๕๖๓ คณะกรรมการนโยบายจึงมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๓ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓ ให้กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่ออํารงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ให้ผู้ปฏิบัติงานถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ ๑ แนวทางปฏิบัตินี้ คือคู่มือการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ ตามข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ.๒๕๖๓

ข้อ ๒ ผู้บริหาร พนักงาน และผู้ปฏิบัติงาน สามารถเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยคณะกรรมการนโยบายจะคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ตามหลักการและสาระของข้อบังคับจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการขององค์การ

ข้อ ๓ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้บริหารองค์การทุกระดับ ที่มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการผ่านสื่อทุกประเภทขององค์การ คือ ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลตนเอง และผู้ได้บังคับบัญชาให้นำแนวทางปฏิบัติงานการผลิต การจัดหาและการเผยแพร่รายการนี้ไปใช้ เพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน ประสิทธิภาพของรายการ และการเผยแพร่

#### ข้อ ๔ ไท่ยกเล็ก

๔.๑ แนวทางปฏิบัติเพื่ออํารงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ฉบับลงวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๒

๔.๒ ประกาศองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวทางปฏิบัติเพื่ออํารงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๘ ฉบับลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๘

สาระสำคัญของประกาศแนวทางปฏิบัติเพื่อธำรงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ หลักการสำคัญของสื่อเพื่อสาธารณะ

ส่วนที่ ๒ แนวทางปฏิบัติงานด้านการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ

### ส่วนที่ ๑ หลักการสำคัญของสื่อเพื่อสาธารณะ

(๑) ความทั่วถึง (Universality) ในฐานะของการเป็นกิจการประเภทบริการสาธารณะจำเป็นต้องสามารถเข้าถึงได้ทั้งในเชิงเทคโนโลยีที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการรับข้อมูลข่าวสาร และในเชิงเนื้อหาที่เปิดพื้นที่ให้คนกลุ่มต่างๆ ในสังคมสามารถมีพื้นที่ในการรับข่าวสารและเนื้อหารายการที่ตนสนใจได้อย่างง่ายและสะดวก ทั้งนี้หากเป็นผู้ชมผู้ฟังในประเทศต้องสามารถเข้าถึงสัญญาณภาพและเสียงได้อย่างไร้อุปสรรค

(๒) ความหลากหลาย (Diversity) ในฐานะของการเป็นกิจการประเภทบริการสาธารณะจำเป็นต้องมีการนำเสนอรายการที่หลากหลายทั้งในเชิง ๑) รูปแบบรายการ (The genres of programs offered) ๒) กลุ่มเป้าหมาย (Audience targets) และ ๓) เนื้อหาและประเด็นที่นำเสนอ (Subject of discuss) โดยพร้อมเปิดพื้นที่ให้กับความเห็นที่แตกต่างหรือเสียงส่วนน้อยในสังคม ได้สะท้อนความเห็น สร้างความเข้าใจที่มีเหตุและผลให้กับคนกลุ่มต่างๆ ในสังคม ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายด้านรายการและผังรายการให้มีความเหมาะสมกับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งนี้ไม่ละเลยแม้กระทั่งกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสทางสังคมหรือกลุ่มคนที่ไร้พื้นที่ในการสื่อสารกับสังคม

(๓) ความเป็นอิสระ (Independence) ในฐานะของการเป็นกิจการประเภทบริการสาธารณะจำเป็นต้องมีความเป็นอิสระ ปราศจากการครอบงำของอิทธิพลทางการเมืองและทุน หรือกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งในการใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเครื่องมือเชิงอำนาจของกลุ่มตน โดยการกำหนดเนื้อหารายการหรือผังรายการต้องดำเนินไปตามกรอบของวิชาชีพสื่อและธำรงอยู่บนสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของคนในสังคมมากกว่าที่จะกำหนดตามแรงกดดันทางการเมืองหรือผลประโยชน์จากกลุ่มทุน

(๔) การปกป้องสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิมนุษยชน (Human Rights Protection) สื่อสาธารณะต้องเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและครอบครัว เว้นเสียแต่ความจำเป็นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของมหาชนส่วนใหญ่ ต้องคำนึงถึงและถือปฏิบัติในหลักการสิทธิมนุษยชนในทุกขั้นตอนการทำงาน และในการผลิตรายการต่างๆ

(๕) ความโดดเด่น (Distinctiveness) ในฐานะของการเป็นกิจการประเภทบริการสาธารณะจำเป็นต้องนำเสนอเนื้อหารายการที่มีความแตกต่างและมีลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นเมื่อเทียบกับสื่อเชิงพาณิชย์ โดยต้องเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางความคิดใหม่ๆ ให้กับคนในสังคม

(๖) การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นคุณลักษณะสำคัญของสื่อที่ยึดค่านิยมประชาธิปไตยทั้งในกระบวนการและเป้าหมายการทำงาน การมีส่วนร่วมในระดับผู้ปฏิบัติงาน คือ วัฒนธรรมการทำงานที่มีการปรึกษาหารือ ระดมความคิด ร่วมกันพัฒนาและประเมินคุณภาพ คุณค่า ที่คำนึงถึงความคุ้มค่าใช้จ่ายในการทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ส่วนการมีส่วนร่วมกับสังคม สื่อสาธารณะต้องเปิดโอกาสให้สังคมอันหมายถึงผู้รับสื่อที่เป็นปัจเจกและกลุ่มทางสังคมต่างๆ ได้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ข้อเสนอแนะ ไปจนถึงร้องเรียนเมื่อเห็นว่าองค์กรหรือพนักงานปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปตามพันธกิจและจริยธรรม รวมทั้งการเปิดโอกาสแก่ผู้ผลิตรายการอิสระภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการผลิตและเผยแพร่รายการด้วย

(๗) การพัฒนา...

(๗) การพัฒนา (Development) สื่อสาธารณะต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการทำงานของบุคลากรองค์การและผู้ร่วมผลิตรายการอย่างต่อเนื่อง อันจะทำให้รายการหรือผลผลิตขององค์การได้รับการยอมรับ และ เชื่อถือจากสังคม ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ตลอดจนพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงโครงสร้างและทักษะของบุคลากรในองค์การ

(๘) ความเชื่อถือและไว้วางใจได้ (Credibility) สื่อสาธารณะต้องสร้างความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจจากสังคม ซึ่งเป็นผลจากการทำงานที่ยึดหลักจริยธรรมวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม การรายงานข่าวและการนำเสนอรายการอย่างคำนึงถึงความถูกต้อง เทียบตรงตามข้อเท็จจริง ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่ฝักใฝ่ถือข้าง ไม่ลำเอียง ไม่มีอคติ เนื้อหารายการที่นำเสนอต้องมีทั้งรอบด้าน และลุ่มลึก ไม่รายงานหรือนำเสนอรายการอย่างตื้นๆ ง่ายๆ หรือรวบรัดเกินไป ต้องให้ผู้ชมผู้ฟังได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอกับความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน รายการต้องสะท้อนสภาพความเป็นจริงของสังคมระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและวางใจ สื่อสาธารณะยังต้องมีการกำหนดกลไกหรือวิธีการให้ผู้ชมผู้ฟังมีโอกาสให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ต่อการให้บริการและการนำเสนอรายการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ที่สำคัญต้องรวบรวมเสียงสะท้อนของผู้ชมผู้ฟัง แล้วนำมาพิจารณาปรับปรุงการทำงานการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ

(๙) ปราศจากประโยชน์ทับซ้อน (No Conflict of Interest) ผู้ทำงานสื่อสาธารณะต้องไม่ทำให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยว่าปฏิบัติหน้าที่โดยแอบแฝงประโยชน์ส่วนตน ครอบครัวหรือพวกพ้อง ประโยชน์ดังกล่าวนี้มิได้หมายถึงเฉพาะรายได้หรือทรัพย์สินเงินทองเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการรายงานหรือการนำเสนอรายการที่มีภาพ ชื่อความ หรือเนื้อหาสนับสนุนการได้เปรียบของกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดัน กลุ่มการเมือง รวมไปถึงการรับ ของขวัญ ของแถม ส่วนลด บริการ การให้กู้ยืม อภินันทนาการหรือข้อเสนออื่นใดที่เกินขอบเขตของเมตตริจิต จากบุคคล องค์กรรวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เพราะการกระทำของบุคลากรทุกระดับไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ย่อมส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อถือและความไว้วางใจของสังคมต่อองค์การ

สื่อสาธารณะต้องมีธรรมาภิบาล (Good Governance) สร้างวัฒนธรรมองค์การที่เน้นความมีคุณธรรมและความซื่อสัตย์ (Integrity) ตลอดจนสร้างกลไกการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้รายการและบุคลากรองค์การรวมทั้งผู้ผลิตอิสระปลอดจากอำนาจรัฐและอำนาจทุน ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและแอบแฝง ในการนำเสนอสินค้าและบริการเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ และ/หรือ ทางการเมือง เช่น การนำเสนอหรือส่งเสริมสินค้า และ/หรือผลิตภัณฑ์ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการปรากฏตัวเพื่อเป็นพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการในกิจกรรม การส่งเสริมการขาย การให้ใช้ชื่อสนับสนุนสินค้า ฯลฯ หรือการกระทำใดที่ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือขององค์การ

เพื่อความโปร่งใสในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน องค์การต้องให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคน โดยเฉพาะผู้ทำงานเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ เช่น ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ และผู้ผลิตรายการ ทั้งที่เป็นบุคลากรองค์การและผู้ทำงานอิสระ ต้องแจ้งข้อมูลผลประโยชน์ของส่วนตัว และของสมาชิกในครอบครัว ที่อาจส่งผลต่อการทำหน้าที่ในองค์การสื่อเพื่อสาธารณะหรือ ส.ส.ท.

## ส่วนที่ ๒ แนวทางปฏิบัติด้านการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ

### ข้อ ๕ แนวทางปฏิบัติเพื่อความถูกต้อง เที่ยงตรง

ความถูกต้อง เที่ยงตรง ต่อเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ทั้งในปัจจุบันและในอดีต คือคุณสมบัติสำคัญที่มีผลต่อความเชื่อถือและความศรัทธาของสังคมต่อองค์การ

การเร่งรีบเพื่อชิงตัดหน้าในการเสนอข่าว หรือการรายงาน หรือการผลิตรายการโดยคำนึงเพียงความเร็วและจำนวนผู้ชมโดยปราศจากความระมัดระวัง ขาดการตรวจสอบอย่างรอบคอบ สร้างความเสี่ยงต่อชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือขององค์การ โดยเฉพาะเมื่อปรากฏภายหลังว่า สิ่งที่น่าเสนอไม่ใช่ความเป็นจริง

#### แนวทางปฏิบัติ

๕.๑ การนำเสนอข่าวหรือข้อมูล ต้องยึดถือความถูกต้อง ครบถ้วนตามข้อเท็จจริง ทั้งในเนื้อหาในการใช้ภาษา วิธีการหรือรูปแบบการนำเสนอ ทางสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อในระบบอื่นหรือเทคโนโลยีทันสมัยอื่นขององค์การ นอกจากจะต้องถูกต้องครบถ้วนแล้ว จะต้องไม่หลอกลวงผู้ชมผู้ฟังรวมทั้งแหล่งข่าว ผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ร่วมรายการ ต้องพยายามตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและการใช้ภาษากับหน่วยงาน ผู้รู้ ผู้มีอำนาจหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้อง หรือกับแหล่งอ้างอิง และแหล่งข่าวอื่น และหากเกิดความผิดพลาดต้องขอภัยและแก้ไขให้ถูกต้องทันที

๕.๒ ความถูกต้อง เที่ยงตรงในแหล่งข่าว ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการต้องรายงานเหตุการณ์ โดยยึดถือข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วน และรอบด้าน ใช้แหล่งข่าวปฐมภูมิเป็นหลัก

ผู้ปฏิบัติงานต้องแจ้งต่อผู้ชมผู้ฟังว่าแหล่งข่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ หรือผู้ร่วมรายการเป็นใคร มีตำแหน่งหน้าที่การงานอย่างไร พุดในนามของสถาบัน/องค์กรใด เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของใครหรือกลุ่มใด เพื่อให้ผู้ชมผู้ฟังประเมินได้ว่าจะเชื่อถือบุคคลเหล่านั้นเพียงใด

การเสนอข่าวของสำนักข่าวอื่น หรือการเสนอข้อมูลจากหน่วยงานสากล เช่น องค์กรระหว่างประเทศ หน่วยงานการกุศล องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ มารายงานหรือประกอบกรายงาน ต้องเลือกเฉพาะสำนักข่าวที่มีชื่อเสียงและเชื่อถือได้ หน่วยงานภาคเอกชนที่ได้รับการยอมรับ และต้องอ้างอิงถึงผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ หรือแหล่งข้อมูลนั้นๆ

ควรจัดบันทึกข้อมูลจากแหล่งข่าวและจากการค้นคว้าทุกครั้งในทุกขั้นตอนการทำงาน เพื่อการตรวจสอบได้ในภายหลังหากเกิดข้อโต้เถียงตามมา โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อกล่าวหาที่เป็นเรื่องร้ายแรง และคณะผู้ปฏิบัติงานที่ร่วมกันรับผิดชอบตกลงที่จะปกปิดแหล่งข่าว

หลีกเลี่ยงการอ้างแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผย ถ้าการเปิดเผยนั้นจะก่อให้เกิดอันตรายต่อแหล่งข่าว และหรือข่าวนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างแท้จริง และต้องแจ้งแหล่งข่าวว่า จำเป็นต้องเปิดเผยชื่อกับบรรณาธิการที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายกฎหมายขององค์การ ก่อนการเผยแพร่ และเมื่อเผยแพร่แล้ว ต้องปิดบังหน้าตาแหล่งข่าว รวมทั้งชื่อและที่อยู่ เพื่อความปลอดภัยของแหล่งข่าวและครอบครัว

ระมัดระวังเป็นพิเศษในการใช้ข้อมูลจากหน้าเว็บไซต์ เพราะแต่ละเว็บไซต์มีระดับความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน และอาจขาดการตรวจสอบตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณที่เข้มงวด

๕.๓ ความถูกต้อง เที่ยงตรงในเนื้อหา คือ ต้องเที่ยงตรงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รายงานหรือนำเสนอตามความเป็นจริง ไม่แทรกความคิดเห็น ไม่บิดเบือน หรือเน้นย้ำอย่างผิดพลาด หรืออย่างไม่เหมาะสม ไม่คาดเดา ไม่ชี้นำ ไม่สร้างความเข้าใจผิด รวมทั้งไม่สร้างความตื่นกลัวในผู้ชม

พึงตรวจสอบความถูกต้อง...

พึงตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลรวมทั้งเอกสารและข้อเท็จจริง กับแหล่งข่าวอื่นและหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องแยกแยะให้ชัดเจน ระหว่างข้อเท็จจริงกับความเห็น เนื้อหาข่าวกับการวิเคราะห์ตีความ และเหตุผลที่แท้จริงกับการกล่าวอ้างว่าเป็นเหตุผล

๕.๔ ความถูกต้อง เทียบตรงในการรายงานข่าวหรือการรายงานเหตุการณ์ปัจจุบัน หลีกเลี่ยงการจัดฉาก การสร้างตัวละครเลียนแบบของจริง กรณีการรายงานข่าวอาชญากรรมหรือข่าวที่แสดงถึงการกระทำทารุณโหดร้าย อาจทำในรูปกราฟิกแทนภาพเหตุการณ์ได้ แต่ต้องระมัดระวังไม่ให้สื่อถึงการกระทำที่ทารุณโหดร้ายนั้นอีก

การใช้เอกสาร ภาพถ่าย เสียง หรือภาพโทรทัศน์จากห้องสมุดหรือจากคลังเก็บข้อมูลเก่า ควรแจ้งหรือขึ้นข้อความว่าเป็นภาพจากแฟ้มภาพ เป็นเสียงจากคลังข้อมูลเสียง หากเป็นเหตุการณ์สำคัญควรระบุวันที่เผยแพร่ครั้งแรกด้วย

เมื่อขึ้นข้อความหรือแจ้งว่าเป็นการเผยแพร่สด การนำเสนอต้องเป็นไปตามการแจ้งหรือตามข้อความที่แสดง

๕.๕ ความถูกต้อง เทียบตรงในการนำเสนอเนื้อหาหรือรายการ ด้วยรูปแบบที่ทำให้ข้อมูลความคิดเห็น ถูกนำเสนออย่างครบถ้วน รอบด้าน มากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นสำคัญหรือประเด็นที่มีความขัดแย้งสูง ควรจัดทำเป็นรายงานพิเศษที่ทุกฝ่ายได้แสดงทัศนคติความเห็นอย่างเต็มที่ และทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนรอบด้านมากกว่าการเผยแพร่สด ซึ่งมีความกดดัน และภาวะทางอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง

การรายงานตัวเลข สถิติ โดยเฉพาะเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อสังคม ควรอ้างอิงและเปิดเผยแหล่งที่มาของข้อมูลที่นำเชื่อถือ รวมทั้งระบุวันเวลาที่ได้รับข้อมูล ไม่ควรให้ผู้ชม ผู้ฟัง ตันตระหนกและควรอธิบายภาพรวมของสถานการณ์ด้วย

๕.๖ ผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ร่วมรายการต้องมีความเกี่ยวข้องในประเด็นข่าวนั้น หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ อย่างชัดเจน และพึงใช้ความพยายามเพื่อให้ได้แหล่งข่าวที่มีความน่าเชื่อถือ

๕.๗ ระมัดระวังการเผยแพร่สดการสัมภาษณ์ในประเด็นข่าวที่อ่อนไหว

## การนำเสนอข่าว รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาติพันธุ์

### แนวทางปฏิบัติ

๕.๘ พึงระมัดระวังเรื่องความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในการเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ หลีกเลี่ยงการใช้คำเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ชื่อเรียกกลุ่มในลักษณะเหมารวมในทางลบ

การเรียกชื่อกลุ่มให้กำหนดจากมุมมองของความเป็นเจ้าของชาติพันธุ์นั้นๆ

๕.๙ พึงระมัดระวังการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ความรู้ ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่จะนำเสนอ หากไม่แน่ใจให้ปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมนั้นๆ หลีกเลี่ยงแหล่งร่วมกันก่อนนำเสนอ

๕.๑๐ ในการผลิต การเข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ผลิตรายการ ทั้งบุคคล สถานที่ พิงคารพ และตระหนักในความละเอียดอ่อนทางขนบธรรมเนียมของวัฒนธรรมคนชาติพันธุ์ต่างๆ ทั้งเรื่องมารยาท ธรรมเนียมปฏิบัติ สิ่งที่ยอมรับ และสิ่งที่ไม่เหมาะสม

พึงระมัดระวังการเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ของแหล่งข่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ร่วมรายการอย่างถูกต้องและให้ความเคารพ

## ข้อ ๖ แนวทางปฏิบัติเพื่อความสมดุล เป็นธรรม

๖.๑ รายงานข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งจากภายในและต่างประเทศทั่วโลก รวมทั้งการนำเสนอประเด็นขัดแย้งหรือประเด็นสาธารณะด้วยการรวบรวมความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง หลากหลาย สมดุล รอบด้าน ไม่เข้าข้างฝ่ายใด ให้ความยุติธรรมเสมอกัน เพื่อเกื้อหนุนการอภิปรายโต้เถียงอย่างรู้เท่าทันความจริง และอย่างยุติธรรมเสมอกัน ไม่แทรกความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ และเมื่อเปิดโอกาสให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดได้แสดงทัศนะแล้ว ต้องไม่ปิดโอกาสให้มีการชี้แจงหรือโต้ตอบจากฝ่ายที่มีทัศนะตรงกันข้าม

๖.๒ ต้องพยายามแสดงให้เห็นว่า การทำงานข่าวและรายการขององค์กรไม่มีอคติ ไม่ลำเอียง ให้ความสมดุลเสมอกัน ในการแสดงความเห็นในประเด็นขัดแย้งหรือประเด็นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ ต้องสร้างความไว้วางใจได้ โดยรวบรวมความเห็นหรือทัศนะที่สำคัญจากทุกหมู่เหล่าอย่างกว้างขวาง หลากหลายและครอบคลุม ทั้งได้ขังน้ำหนักความเห็นและทัศนะต่างๆ เหล่านั้นให้สมดุล ด้วยสัดส่วนที่เหมาะสม ไม่เลือกฝ่าย ไม่เกื้อกูลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่สอดแทรกความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ

๖.๓ รายการสารคดี รายการถกเถียงอภิปราย การรายงานเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเผยแพร่เป็นตอนๆ หรือเป็นชุดรายการ ผู้ปฏิบัติงานด้านการผลิตรายการ ต้องไม่ลำเอียงในภาพรวมของรายการทั้งหมด โดยไม่จำเป็นต้องพยายามสร้างความสมดุลในแต่ละตอน ทั้งนี้ ในกระบวนการผลิตต้องกำหนดแนวทางการสร้างความสมดุลไม่ลำเอียง ตั้งแต่ต้นเมื่อเริ่มวางโครงเรื่องที่บางตอนอาจแรงข้างหนึ่ง และบางตอนแรงอีกข้างหนึ่ง แต่เมื่อประเมินภาพรวมของชุดรายการแล้ว มีความสมดุลไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และควรแจ้งในตอนท้ายรายการแต่ละตอนว่า ตอนหน้าจะได้รับทราบความคิดเห็นจากฝ่ายใด

๖.๔ ในรายการประเภทละครเพื่อสะท้อนเหตุการณ์ปัจจุบันให้พึงระมัดระวังในการนำเสนอให้สอดคล้องกับบริบทสังคมขณะนั้น

๖.๕ การแสดงทัศนะ หรือการจัดรายการโดยบุคคลภายนอกหรือโดยตัวแทนกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ควรให้มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) เนื้อหารายการต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง
- (๒) ควรแทรกเนื้อหาหรือทัศนะจากฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยในรายการเดียวกัน ตามความเหมาะสม
- (๓) ควรเปิดโอกาสให้ฝ่ายหรือกลุ่มที่ต้องการโต้แย้ง ได้แสดงทัศนะและข้อมูลคัดค้านได้ ในเวลาใกล้เคียงกัน เช่นอาจจะมีการเตรียมล่วงหน้าให้มีเวทีอภิปรายต่อท้ายรายการนั้นๆ
- (๔) พยายามให้มีการจัดรายการในทำนองเดียวกันจากกลุ่มที่มีความเห็นแตกต่างกันในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน

### การรายงานข่าวในต่างประเทศ

#### แนวทางปฏิบัติ

๖.๖ การเดินทางไปรายงานข่าวในต่างประเทศ ควรเข้าใจบริบทของประเทศนั้นๆ และคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กรณีที่เป็นความขัดแย้งภายในประเทศ กลุ่มประเทศ จะต้องสร้างความสมดุลระหว่างสองฝ่าย โดยนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร อย่างครบถ้วนและรอบด้าน

การนำเสนอข่าว รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาติพันธุ์  
แนวทางปฏิบัติ

๖.๗ หากเชิญตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มาให้สัมภาษณ์ ร่วมรายการ สนทนา อภิปรายสาธารณะ พึ่งรักษาความสมดุลและปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อย่างเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติด้วยอคติ หรือความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ ชนชั้น หรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม

หากมีประเด็นเชิงความขัดแย้ง ให้พึ่งรักษาความสมดุลของข้อมูล มุมมอง ความเห็นของแหล่งข่าวให้มีความครบถ้วน เป็นธรรม

๖.๘ ในการตั้งคำถามหรือดำเนินการสนทนา ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ ต้องสร้างความเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ต้องตระหนักว่าการนำเสนอเนื้อหา นั้น มุ่งประโยชน์เพื่อสร้างความความเข้าใจที่ถูกต้อง แก่สาธารณะและต้องสามารถควบคุมผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ร่วมรายการท่านอื่นๆ ให้เคารพในความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ได้

การนำเสนอข่าว รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์  
แนวทางปฏิบัติ

๖.๙ ห้ามนำเสนอเนื้อหา ภาพ วาจา ถ้อยคำ หรือข้อความที่กล่าวถึงพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในลักษณะหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือ แสดงความอาฆาต มาดร้าย

๖.๑๐ ห้ามนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

รายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้แก่ รายการที่มีเนื้อหาสาระในลักษณะของการยุยง ปลุกปั่น ระดม หรือชักชวนให้บุคคลกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- (๑) ล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- (๒) ล้มล้างอำนาจอธิปไตยไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือทำให้ไม่สามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้
- (๓) แบ่งแยกราชอาณาจักรหรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร
- (๔) กระทำการเพื่อเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญในวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๖.๑๑ การนำเสนอเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับราชพิธี พิธีกรรมตระเวนวงการใช้ภาษา ภาพ เสียง และคำราชาศัพท์ ให้ถูกต้อง ตามลำดับชั้น และบริบทที่ถูกต้อง แก่พระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ หากไม่แน่ใจให้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานในพระราชสำนักเพื่อแน่ใจว่าข่าวสารจะถูกรายงานออกไปด้วย ความถูกต้องและเหมาะสม

การนำเสนอข่าวสารพระราชกรณียกิจ ที่เป็นรายการในวาระพิเศษ เนื่องในโอกาสราชพิธีต่างๆ พึงยึดถือธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติ ตามขั้นตอนราชประเพณีที่ถูกต้อง หรืออ้างอิง ตรวจสอบจากสำนักพระราชวัง

๖.๑๒ การนำเสนอรายการสนทนา รายการข่าว ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์สถาบันพระมหากษัตริย์และองค์รัชทายาท ให้กองบรรณาธิการปฏิบัติดังนี้

(๑) พึงตระหนักว่าเป้าหมายของรายการ เพื่อผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน กองบรรณาธิการ และผู้รับผิดชอบได้คำนึงถึงผลกระทบหลังจากการนำเสนอ และอย่างเข้าใจในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

(๒) เป็นหน้าที่ของกองบรรณาธิการและผู้รับผิดชอบที่จะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ของเนื้อหารายการเสียก่อน ว่ารายการมีจุดมุ่งหมายเพื่อสิ่งใด นำเสนอภายใต้ประเด็นใด ข้อมูลใด แกรับเชิญผู้เชี่ยวชาญใดบ้าง และเป็นระยะเวลาเท่าใด เพื่อให้ผู้ชมรับทราบเสียก่อน

(๓) กองบรรณาธิการ....

(๓) กองบรรณาธิการและผู้รับผิดชอบมีหน้าที่และได้ตรวจสอบข้อมูลจากฝ่ายต่างๆ ว่าถูกต้องเป็นจริง และมีหลักฐานยืนยัน และกองบรรณาธิการได้คำนึงอย่างถี่ถ้วนในความสมดุล รอบด้านของความหลากหลาย ความคิดเห็นของฝ่ายต่างๆ แล้ว

(๔) พึงระมัดระวังการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ร่วมรายการที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ในลักษณะรายการสด หรือสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ หรืออาจนำเสนอได้ หากเป็นการบันทึกภาพและเสียง กองบรรณาธิการและผู้รับผิดชอบจะต้องควบคุมมิให้การแสดงความคิดเห็นนั้น ไปละเมิดศรัทธา ความเชื่ออันอาจส่งผลกระทบต่อความรู้สึกอันละเอียดอ่อนของสังคม

(๕) กรณีที่มีความเห็นขัดแย้งกัน กองบรรณาธิการต้องพยายามรักษาความสมดุล ความเป็นธรรมของข้อมูลความเห็นแย้งนั้น ในรายการเดียวกัน ตอนเดียวกัน หรือ จบในตอนหรือในชิ้นข่าวเดียวกัน เพื่อคำนึงถึงสภาวะการรับชมอย่างสมดุล รอบด้าน ต่อเนื่องของผู้ชม

(๖) หากการแสดงความคิดเห็นหรือการนำเสนอข้อเท็จจริงใดที่มีผลกระทบต่อผู้หนึ่งผู้ใด จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบได้แสดงข้อเท็จจริงและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ อาจจัดให้มีผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในประเด็นดังกล่าวมาร่วมให้ความเห็นด้วยก็ได้

(๗) การนำเสนอข้อมูล ผลการสำรวจ วิจัย ตำรา หนังสือ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ พึงตระหนักและระมัดระวังการตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มคน คณะบุคคล กองบรรณาธิการและผู้รับผิดชอบจะต้องใช้วิจารณญาณแยกแยะให้ออกระหว่าง ข้อเท็จจริง และ เจตจำนงหรือฐานคิดทางการเมืองที่มีความสุ่มเสี่ยงต่อการนำเสนอเนื้อหา ไม่ให้โน้มเอียงไปในทางสนับสนุนการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๖.๑๓ พึงระมัดระวังการเผยแพร่ คลิป เสียง ภาพ ข้อความ เอกสาร สัญลักษณ์ ที่มีการวิพากษ์หมิ่นประมาทสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ได้มาจากสื่ออื่นๆ จากแหล่งข่าวที่ไม่ระบุนาม หรือที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักฐานในคดีหมิ่นประมาทฟ้องร้องคดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งที่กำลังอยู่ในการพิจารณาคดีหรือพิจารณาคดีเสร็จสิ้นไปแล้ว เพราะอาจเข้าข่ายการกระทำความผิดซ้ำ

ทั้งนี้ ระมัดระวังการนำเสนอข้อมูลจากฝั่งผู้ร้อง ผู้เป็นโจทก์ และจำเลยในคดีหมิ่นประมาทสถาบันพระมหากษัตริย์ ควรให้เป็นหน้าที่การพิจารณาความ การตัดสินของศาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๑๔ พึงระมัดระวังการเปิดพื้นที่สื่อสารณะให้ผู้ชมแสดงความคิดเห็นในรายงานข่าวหรือรายการ เพื่อป้องกันการวิพากษ์วิจารณ์ดูหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ที่อาจนำไปสู่ความแตกแยก โดยเฉพาะในเว็บไซต์ กระดานสนทนา หรือข้อความสั้นทางโทรศัพท์

๖.๑๕ พึงระมัดระวัง การนำเสนอข่าวหรือรายการที่กระทบกระเทือนหรือดูหมิ่นประเทศ หรือต่อประมุขของประเทศอื่นๆ อันจะเป็นการกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ระมัดระวังการนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาสร้างความขัดแย้ง ยั่วยุให้เกิดความรุนแรงกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในทางลบหรือใช้คำพูดพาดพิง ดูหมิ่น สถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

**ข้อ ๗ แนวทางปฏิบัติเพื่อความเป็นอิสระของวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และการไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน**

**ความเป็นอิสระของวิชาชีพ**

**แนวทางปฏิบัติ**

๗.๑ กองบรรณาธิการหรือคณะผู้รับผิดชอบในการผลิตรายการ ต้องมีความเป็นอิสระในการคัดเลือก

ประเด็น การกำหนดเนื้อหา....



ประเด็น การกำหนดเนื้อหาและวิธีการหรือรูปแบบการนำเสนอ โดยสามารถอธิบายเหตุผลในการตัดสินใจได้อย่างสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การต่อสาธารณะ

การคัดเลือกหรือการตัดสินใจให้ผู้ผลิตอิสระรายใดได้ร่วมงานกับองค์การ ผู้รับผิดชอบต้องแจ้งเพื่ออธิบายเหตุผลต่อผู้ผลิตรายการที่ได้รับเลือกและไม่ได้รับเลือก

๗.๒ ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ ต้องมีทักษะในการตั้งคำถาม และต้องศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์และข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้คำตอบอย่างครบถ้วนและรอบด้าน

๗.๓ ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการมีอิสระในการตั้งคำถามแหล่งข่าวและผู้ร่วมรายการ โดยคำนึงถึงสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

๗.๔ หากมีคำขอจากหน่วยงานภาครัฐ ให้เผยแพร่เนื้อหาหรือภาพ ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระขององค์กร โดยยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

### ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

#### แนวทางปฏิบัติ

๗.๕ การเลือกสัมภาษณ์บุคคล ในประเด็นข่าวที่มีความอ่อนไหว และส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ชมผู้ฟังจำนวนมาก ต้องประเมินน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ชมผู้ฟัง

๗.๖ รักษาประโยชน์สาธารณะ ด้วยการนำเสนอข่าว หรือเรื่องราว หรือประเด็นข้อถกเถียงที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน หรือที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของคนส่วนใหญ่ในสังคม เช่น อาชญากรรม หรือการสืบสวนเหตุอาชญากรรม บุคคลที่มีพฤติกรรมสร้างความเสียหายต่อสังคม การทุจริต คอร์รัปชัน ความอยุติธรรม การใช้อำนาจในทางมิชอบ พฤติกรรมของบุคลากรภาครัฐที่ส่อไปในทางไร้ประสิทธิภาพ ประมาท ละเลยต่อหน้าที่จนทำให้ประชาชนเสียประโยชน์ การป้องกันประชาชนจากภัยหรืออันตรายต่อชีวิตและสุขภาพ การชักนำประชาชนไปในทางที่ผิด การค้าขายที่ไม่เป็นธรรม การเอาเปรียบผู้บริโภค การฉ้อโกงหลอกลวง การจำหน่ายสินค้าคุณภาพต่ำ การทุจริตแรงงาน การค้ามนุษย์ ฯลฯ

ผู้ปฏิบัติงานต้องไม่เจตนาละเว้น การเสนอข่าว การรายงาน การผลิตรายการ ในประเด็นหรือเนื้อหาหรือเรื่องราวที่สาธารณะต้องรู้ สมควรได้รับรู้ แม้การนำเสนอจะส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องก็ตาม

๗.๗ เสนอข่าว รายงาน รายการ ที่สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจในสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร และ เสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน

เปิดเผยข้อมูลรอบด้านเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารสำคัญในการดำรงชีวิต เพื่อให้รู้เท่าทันเพื่อสร้างความตื่นตัวและสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ หรือที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม

๗.๘ ในยามที่สังคมตกอยู่ในภาวะสับสน ชัดแย้ง รุนแรง หดหู่ หรือเผชิญภัยอันตรายใดๆ ผู้ปฏิบัติงานด้านการผลิต และการจัดการรายการ ควรนำเสนอเนื้อหาที่สร้างกำลังใจ หรือ ให้สังคมร่วมกันหาทางออก ร่วมกันสร้างสันติสุข หรือลดภาวะความอึดอัด คับข้อง ชัดแย้ง กังวลใจ

๗.๙ พิจารณาอย่างถี่ถ้วนถึงผลกระทบต่อผู้ชมผู้ฟัง ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ การใช้เวทย์มนต์ คาถาอาคม โดยเฉพาะในรายการสำหรับเด็กและเยาวชน หรือในช่วงเวลาที่มีเด็กและเยาวชนเป็นผู้ชมผู้ฟัง

๗.๑๐ เมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นจากการเผยแพร่ทุกช่องทางสื่อขององค์การ ให้แก้ไขข้อผิดพลาดและขอภัยผู้ชมผู้ฟังในทันที

การไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน....

## การไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

### แนวทางปฏิบัติ

๗.๑๑ พนักงานที่ทำหน้าที่ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการที่ผลงานหรือการปรากฏตัวทางสื่อขององค์กร ต้องไม่รับเป็นผู้นำเสนอในชิ้นงานโฆษณาสินค้าหรือบริการทางธุรกิจ ไม่ทำหน้าที่พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการในกิจกรรมใดของพรรคการเมือง กลุ่มธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์ และหน่วยงานราชการ ยกเว้นกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือกิจกรรมที่ไม่ทำให้องค์การเสื่อมเสียชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ความเป็นอิสระและความเป็นกลาง โดยมีผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

ให้คำนึงถึงหลักการข้างต้นในการพิจารณาว่าจ้างผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการที่เป็นบุคคลภายนอก

### ข้อ ๘ แนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นส่วนตัว และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

๘.๑ ไม่กล่าวอ้างว่าสถานอื่นหรือสื่ออื่นได้ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และนำเสนอหรือรายงานออกไปก่อนแล้ว มาเป็นเหตุในการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเช่นเดียวกัน

๘.๒ ให้ความเป็นธรรมและคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่ถูกกล่าวถึง ในกรณีที่ผู้ร่วมรายการกล่าวอ้างอิงถึงบุคคลที่สาม หรือต้องการนำภาพหรือเอกสารหรือหลักฐานของบุคคลที่สามมานำเสนอในรายการ ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบการผลิตรายการควรดำเนินการเพื่อให้บุคคลที่สามนั้นรับรู้และยินยอมก่อน

๘.๓ ผู้ปฏิบัติงานต้องแจ้งและขอความยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ร่วมรายการว่าจะเก็บหรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ร่วมรายการ เพื่อวัตถุประสงค์ใด และผู้ปฏิบัติงานต้องไม่ส่งข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลภายนอกโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

### การเคารพสิทธิส่วนบุคคลและครอบครัวในที่สาธารณะ

#### แนวทางปฏิบัติ

๘.๔ ผู้ปฏิบัติงานต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว ในสถานที่สาธารณะบางแห่ง พึงใช้ความระมัดระวังตามกรณี ในการปิดบัง ชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือสมาชิกในครอบครัวของบุคคลในข่าว เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลดังกล่าว

๘.๕ พฤติกรรมบางอย่างของบุคคลเป็นตัวชี้ระดับสิทธิส่วนบุคคลของเขาเอง เช่น บุคคลที่มีชื่อเสียงในวงสังคม บุคคลที่มีพฤติกรรมสร้างข่าวให้ตัวเองเด่น หรือบุคคลที่มีพฤติกรรมสร้างปัญหา และสร้างความเดือดร้อนให้กับเพื่อนบ้าน ชุมชน สังคม บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถอ้างสิทธิส่วนบุคคลได้เต็มที่

### การนำเสนอข่าว รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ไสยศาสตร์ และความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติ

#### แนวทางปฏิบัติ

๘.๖ การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา และการประกอบศาสนกิจของทุกศาสนา รวมทั้งการกล่าวถึงสัญลักษณ์ ชื่อ ภาพลักษณ์ จาริต พิธีกรรม ประวัตติ จาริก ภาษา วัตถุโบราณของศาสนาต่างๆ ควรกระทำอย่างถูกต้อง เที่ยงตรง ปราศจากอคติ ระวังการใช้ภาษา การนำเสนอเสียง ภาพ และต้องไม่มีเป้าหมายเพื่อนำมาชักชวนให้ผู้ชมผู้ฟังมานับถือศาสนานั้นๆ

๘.๗ การนำเสนอข่าวหรือรายการเรื่องวันสำคัญทางศาสนา รวมถึงพิธีกรรม การบูชา การปฏิบัติธรรม หรือธรรมเนียมประเพณีในวันดังกล่าว พึงกระทำด้วยความเคารพ และระมัดระวังมิให้มีการพาดพิงถึงผู้นำทางศาสนาใดในลักษณะดูหมิ่น ลบหลู่ หรือเสียดสี

๘.๘ ไม่บิดเบือนหรือกีดกัน....

๘.๘ ไม่บิดเบือนหรือกีดกันการแสดงทัศนะและความเชื่อถือ ความศรัทธาทางศาสนา

๘.๙ ในรายการเกี่ยวกับศาสนา ไม่ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติหรือผู้มีบุญญาภินิหาร

๘.๑๐ การผลิต นำเสนอ จัดวางเนื้อหารายการที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ต้องพิจารณาความละเอียดอ่อนทางศาสนา ทางด้านสภาพแวดล้อม บริบท เวลา เทศกาลสำคัญทางศาสนาต่างๆ และแก่นแท้ ธรรมเนียมหลักคิด หลักปฏิบัติ ของเทศกาลทางศาสนาต่างๆ หรือของโลก หลีกเลี่ยงเนื้อหาที่อาจไปคุกคามต่อความเชื่อหรือความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกของกลุ่มศาสนาต่างๆ

๘.๑๑ ผู้เผยแพร่ศาสนา ต้องไม่ถูกนำเสนอในลักษณะลดทอนความเชื่อถือ ใส่ร้ายป้ายสี หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงต่อความเชื่อทางศาสนาของผู้อื่น มุมมองต่อศาสนาและความเชื่อในศาสนาอาจถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ แต่ต้องแน่ใจว่านำเสนอในบริบทที่เหมาะสม และมุมมองเชิงวิพากษ์ต่างๆ นั้น เปิดโอกาสให้ได้รับการวิจารณ์อย่างรอบด้าน

๘.๑๒ การอวดอ้างความสามารถ พลังพิเศษ อันเป็นผลมาจากศาสนา หรืออิทธิฤทธิ์ส่วนตัวของคนหรือกลุ่มบุคคล ข้ออวดอ้างเหล่านี้ สื่อจะต้องไม่นำเสนอว่าเป็นสาระสำคัญ หรือข้อเท็จจริงเชิงวิทยาศาสตร์หรือเป็นเสมือนเรื่องจริง เรื่องธรรมดา

๘.๑๓ กรณีที่จะนำเสนอข่าวและรายการที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อ และไสยศาสตร์ในลักษณะสืบสวน สอบสวน เปิดโปง ขบวนการฉ้อฉล หลอกลวงประชาชนที่เกี่ยวข้องกับลัทธิ ความเชื่อ พิธีกรรมคุณไสย หรือ ศาสนาพหุชนิก กองบรรณาธิการและผู้รับผิดชอบจะต้องแสดงเจตนาว่ากระทำไปเพื่อปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ ด้วยการนำเสนออย่างถูกต้อง เที่ยงตรง สมดุล เป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

หากผลของการนำเสนอ มีแนวโน้มก่อให้เกิดการคุกคามต่อศาสนาและลดความเชื่อ ศรัทธา จะต้องนำสู่การตัดสินใจของกองบรรณาธิการทันทีว่าจะนำเสนอต่อไปหรือไม่

และหากเนื้อหานั้นขัดแย้งต่อมาตรฐานทางจริยธรรมอื่นๆ ที่มีอยู่ ก็จะต้องนำปรึกษาต่อบรรณาธิการอาวุโส หรือผู้บริหารฝ่ายข่าวหรือรายการ

### รายการตลก สารคดี โฆษณาที่อาจมีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา

#### แนวทางปฏิบัติ

๘.๑๔ รายการละคร รายการตลก และรายการรูปแบบอื่นๆ อาจนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย หรือถูกทำนองคลองธรรม แต่ต้องตระหนักอยู่เสมอว่ารายการเหล่านี้ อาจละเมิดหมิ่นเนื้อหาทางศาสนาได้เสมอ หากเป็นไปได้ ก็ควรหาคำแนะนำจากหน่วยงาน องค์กรด้านศาสนาและจริยธรรมไว้ก่อนนำเสนอ

๘.๑๕ พึงระมัดระวังการเปิดพื้นที่สื่อสารให้ผู้ชมแสดงความคิดเห็นในรายงานข่าวหรือรายการ เพื่อป้องกันการวิพากษ์วิจารณ์หมิ่นศาสนาและความเชื่อที่อาจนำไปสู่ความแตกแยก

๘.๑๖ รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ในการสร้างความสะเทือนใจ ความรู้สึกอ่อนไหวต่อผู้ชมผู้ฟังเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมต่อการบริจาคในรายการ เพื่อหาเงินทุนสนับสนุนองค์กรโดยตรง องค์กรควรยึดถือตามกฎระเบียบข้อบังคับขององค์กรในการระดมทุนให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง

๘.๑๗ รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ที่นำเสนอเกี่ยวกับบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ในลักษณะอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ต้องนำเสนอเนื้อหานั้น อย่าเอนเอียง อคติ หรือขี้น้ำ และต้องไม่เผยแพร่ต่อผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชนในลักษณะอันหลอเชื่อ

๘.๑๘ พึงหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่มีเหตุให้น่าเชื่อว่า เจ้าของประกาศโฆษณานั้น เจตนาจะทำให้ผู้อ่านหลงเชื่อในสิ่งที่ยังมา

### ความเชื่อ เรื่องเหนือธรรมชาติ โสยศาสตร์

#### แนวทางปฏิบัติ

๘.๑๙ ห้ามนำเสนอเรื่องราวที่ส่งเสริม หรือสนับสนุนการใช้เวทมนตร์คาถา โสยศาสตร์ มนต์ดำ ความเชื่อเรื่องผีสิง การไล่ผีวิญญูณ การพยากรณ์ทำนายโชคชะตา ปาฏิหาริย์ และเรื่องเหนือธรรมชาติ หากมีการนำเสนอเรื่องราวทำนองดังกล่าว กองบรรณาธิการและผู้รับผิดชอบจะต้องแน่ใจว่าเนื้อหาที่นำเสนอ ออกไปนั้นไม่ทำให้ผู้ชมหลงเชื่อ หรือลอกเลียนแบบการกระทำดังกล่าว

๘.๒๐ การนำเสนอเรื่องราวลึกลับเหนือธรรมชาติ เวทมนตร์ ความเชื่อที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ทาง วิทยาศาสตร์ เช่น พลังเหนือธรรมชาติ การพยากรณ์อนาคต โหราศาสตร์ การอ่านลายมือ การอ่านใจ การสะกดจิต และเรื่องราวความเชื่อความศรัทธาต่างๆ ทางรายการโทรทัศน์จะต้องไม่ชี้ชวนให้ผู้ชมรู้สึกคล้อย ตามไปกับเรื่องราวดังกล่าว

๘.๒๑ พึงระมัดระวังการนำเสนอเรื่องราวภูตผีปีศาจ เรื่องลึกลับเหนือธรรมชาติ หรือเรื่องราว การเบี่ยงเบนพฤติกรรมทางสังคมอันเกี่ยวข้องกับศาสนา หรือความเชื่อทางศาสนาไปในลักษณะของ “การรายงาน ข้อเท็จจริง”

หากมีการนำเสนอเรื่องดังกล่าว การอ้างอิงข้อมูลความเชื่อดังกล่าว กองบรรณาธิการและผู้รับผิดชอบ จะต้องขึ้นข้อความเตือน หรือแจ้งเตือน เพื่อไม่ให้ผู้ชมเข้าใจว่าเรื่องดังกล่าวเป็น “การรายงานข้อเท็จจริงทั่วไป” เพราะหากเป็นเช่นนั้นผู้ชมอาจรับข้อมูลโดยปราศจากการใช้วิจารณญาณและเหตุผลในการรับชมรายการ

ข้อ ๙ แนวทางปฏิบัติเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการที่แสดงออกถึงความรุนแรง การกระทำอันผิดกฎหมายหรือศีลธรรม อบายมุข และภาษาอันหยาบคาย

เด็ก คือ ผู้มีอายุไม่เกิน ๑๕ ปี เยาวชน คือ ผู้มีอายุเกิน ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี

ทั้งนี้ขึ้นไปตามกฎหมายคุ้มครองเด็กและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

๙.๑ ต้องขังน้ำหนักระหว่างการทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนกับภารกิจในการปกป้องคุ้มครองเด็กและ เยาวชนจากรายการวิทยุกระจายเสียง รายการโทรทัศน์ ที่ไม่เหมาะสมกับวัยของพวกเขา

๙.๒ ต้องตระหนักถึงสิทธิของเด็กและเยาวชน ในการรับรู้ข่าวสาร และ การแสดงออกของ ความคิดเห็น ความต้องการ ทักษะ ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ฯลฯ

๙.๓ ตระหนักในความอ่อนไหวและด้อยประสบการณ์ชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยปกป้องเด็กและ เยาวชนจากเนื้อหาและการนำเสนอที่ไม่เหมาะสม เช่น เนื้อหาหรือรายการที่มีความรุนแรง หรือสะท้อน อารมณ์ หรืออาจโน้มนำให้เด็กและเยาวชน ให้เกิดการเลียนแบบ ด้วยการประกาศเตือนหรือแสดงข้อความ เพื่อให้ผู้ชมผู้ฟังพิจารณาว่าเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในครอบครัวหรือไม่

๙.๔ การเชิญเด็กและเยาวชนมาร่วมในการบันทึกภาพและเสียงหรือการเผยแพร่สด ต้องแจ้ง เหตุผล เนื้อหา และรูปแบบรายการ รวมทั้งแจ้งผู้ปกครองให้รับทราบ โดยให้เคารพสิทธิและเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน

๙.๕ ในการผลิตรายการต้องไม่ทำให้เด็กและเยาวชนที่ร่วมรายการ ตกอยู่ในภาวะกดดัน มีความเครียดหรือวิตกกังวล ไม่ควรตั้งคำถามที่เกินขีดความสามารถในการตอบของเด็กและเยาวชน รวมทั้ง คำถามที่ซับซ้อนและประเด็นที่อ่อนไหว ยิ่งเด็กและเยาวชนมีอายุน้อยเท่าไร ผู้ปฏิบัติงานยิ่งต้อง มี ความระมัดระวังมากขึ้นเท่านั้น

๙.๖ ไม่ใช้วิธีการเสนอผลตอบแทน....

๙.๖ ไม่ใช้วิธีการเสนอผลตอบแทนแก่เด็กและเยาวชนเป็นเงินหรือสิ่งของ เพื่อการยินยอมให้สัมภาษณ์ หรือมาร่วมรายการ ยกเว้นการดูแลค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าอาหารและเครื่องดื่ม รวมทั้งการมอบของขวัญหรือของรางวัล หรืออื่นใดที่ค้ำึงถึงประโยชน์และความเหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน เป็นสำคัญ

๙.๗ การชักชวนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในรายการ เช่น การส่งข้อความและภาพคลิปวิดีโอผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการใช้โทรศัพท์ และควรแนะนำให้เด็กและเยาวชนขออนุญาตจากพ่อแม่ผู้ปกครองก่อน

๙.๘ ควรให้รายละเอียดและแง่มุมต่างๆ ต่อเด็กและเยาวชนรวมทั้งผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่มาร่วมรายการถึงผลกระทบที่อาจตามมา หลังจากการเผยแพร่รายการออกไปแล้ว

๙.๙ ในรายการที่เป็นการตีแผ่ปัญหาครอบครัว และปัญหาสังคมที่ซับซ้อน ควรมีนักสหวิชาชีพด้านเด็กหรือนักจิตวิทยาเด็ก มาให้คำปรึกษาด้วย และอาจต้องเชิญพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่ร่วมรายการ มาร่วมรับรู้ระหว่างการผลิตหรือการเผยแพร่สดด้วย เพราะเด็กและเยาวชนอาจไม่มีวิจารณญาณเพียงพอ ที่จะประเมินผลสะท้อนที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว

๙.๑๐ บางครั้งเด็กและเยาวชนบางคนอาจพูดถึงข่าวลือหรือเรื่องกล่าวอ้างโดยปราศจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อน ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบการผลิตรายการต้องพยายามสร้างความสมดุลระหว่างการสนับสนุนการแสดงออก และการตรวจทานความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาที่เด็กและเยาวชนนำเสนอ

การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนสำหรับสื่อออนไลน์

ภารกิจหนึ่งของสื่อสาธารณะ คือการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศได้ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตที่มีประโยชน์มากในการให้การศึกษา แต่ก็มีโทษถ้าใช้ในทางที่ผิด การปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่ให้หลงไปในทางที่ผิดจึงเป็นภาระร่วมกันระหว่างองค์กร และพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน

#### แนวทางปฏิบัติ

๙.๑๑ เว็บไซต์ สื่อดิจิทัล และเทคโนโลยีสมัยใหม่อื่นๆ ในกิจการและรายการขององค์กร อาจมีเด็กและเยาวชนเปิดเข้าไปชม ผู้ปฏิบัติงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ควรดูแลให้มีความเหมาะสม ทั้งนี้ เว็บไซต์ สื่อดิจิทัล และเทคโนโลยีสมัยใหม่อื่นๆ ดังกล่าวขององค์กรต้องมีการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าชมทั้งครอบครัว

๙.๑๒ การใส่ลิงก์จากหน้าเว็บไซต์ สื่อดิจิทัล และเทคโนโลยีสมัยใหม่อื่นๆ ขององค์กรไปหน้าเว็บไซต์ และสื่อดิจิทัลของหน่วยงานอื่น ผู้ปฏิบัติงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบต้องหมั่นตรวจสอบดูแลอย่างสม่ำเสมอว่า ข้อมูลและภาพ เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน และต้องมีการกำกับดูแลอย่างดีถ้ามีการเปิดหน้าต่างสนทนา หรือใส่ลิงก์ที่ส่งต่อไปห้องสนทนา

#### ข้อ ๑๐ แนวทางปฏิบัติต่อเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย และผู้ที่อยู่ในภาวะเศร้าโศก

๑๐.๑ ในภาวะทุกข์โศกจากเหตุภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ การสู้รบ และความหายนะต่างๆ ผู้ปฏิบัติงานด้านข่าวหรือรายการ ควรรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงอย่างครบถ้วนที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อสนองตอบต่อสิทธิการรับรู้ของมหาชน และรักษาประโยชน์ของส่วนรวม แต่ต้องตระหนักถึงมนุษยธรรม และเคารพศักดิ์ศรีของมนุษย์ผู้ที่ตกอยู่ในความทุกข์โศก โดยไม่ล่วงล้ำสิทธิส่วนบุคคล ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง และพิจารณาความสมเหตุสมผลในการบรรยายเหตุร้าย หรือการนำเสนอภาพบุคคลที่ตกอยู่ในภาวะทุกข์ร้อนหรือคับแค้น ที่ไม่จำเป็นต้องนำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะไม่ควรนำเสนอภาพที่สร้างความรู้สึกสยดสยอง หดหู่ เศร้าใจ หรือ โกรธแค้น

๑๐.๒ ระมัดระวังในการเผยแพร่....

๑๐.๒ รมัดระวังในการเผยแพร่หรือแพร่ภาพหรือคำพูดของผู้เคราะห์ร้าย หรือผู้ประสบ เหตุการณ์ เพียงบางคน ที่อาจสร้างข่าวสารที่เกินเลยต่อระดับของความหายนะ และความเสี่ยงที่แท้จริง ควรสร้างความสมดุลของข่าวด้วยการเสนอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีข้อมูลด้านวิชาการมานำเสนอ

๑๐.๓ พิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ตกเป็นข่าวกับความรู้สึกของ ผู้ชมผู้ฟัง เพราะบางครั้งผู้ตกเป็นข่าวอาจไม่รู้สึกรู้ว่าถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่ผู้ชมผู้ฟังอาจรู้สึก ไม่สบายใจที่เห็นภาพหรือได้ยินเหตุการณ์ร้ายๆ ดังกล่าว ในการเผยแพร่

#### การสัมภาษณ์บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บหรือกำลังไว้ทุกข์

##### แนวทางปฏิบัติ

๑๐.๔ หลีกเลี่ยงการสัมภาษณ์ผู้ป่วย ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ หรือกำลังอยู่ในความทุกข์ ที่จะสร้างความ กตสัน หรือซ้ำเติมในภาวะทุกข์โศก เว้นแต่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าถึงข้อมูลนั้น โดยต้องได้รับการอนุญาต จากผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง คู่สมรส ถ้าบุคคลนั้นปฏิเสธการให้สัมภาษณ์แล้ว ไม่ควรจะใช้ความพยายามที่จะ สัมภาษณ์บุคคลนั้นอีกในทุกช่องทาง

๑๐.๕ การรายงานข่าว หรือการเผยแพร่รายงานศพของบุคคลสำคัญที่เป็นรัฐพิธี หรืองานศพของบุคคลที่ มีชื่อเสียง หรือบุคคลที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ควรขออนุญาตจากเจ้าภาพก่อน

#### การนำภาพเก่าที่เกี่ยวข้องกับความทุกข์โศกมาเผยแพร่ซ้ำ

##### แนวทางปฏิบัติ

๑๐.๖ ต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนถึงความจำเป็นในเชิงคุณค่าข่าว หรือ ความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่ไม่อาจ หลีกเลี่ยง โดยคำนึงถึงผลกระทบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการนำภาพเหตุการณ์ความสูญเสีย หรือความทุกข์โศก ที่เคยเผยแพร่แล้ว มาเผยแพร่ซ้ำ

#### ข้อ ๑๑ แนวทางปฏิบัติเพื่อปกป้องและปฏิบัติต่อแหล่งข่าวอย่างเป็นธรรม

##### ความเป็นธรรมต่อแหล่งข่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ร่วมรายการ

##### แนวทางปฏิบัติ

๑๑.๑ ต้องเปิดเผย ตรงไปตรงมา และชัดเจน ต่อผู้ที่ตกเป็นข่าว แหล่งข่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ร่วมรายการ รวมทั้งผู้ชมผู้ฟังรายการ สิ่งที่ต้องแจ้งคือ เหตุผลที่เชิญ เชิญในฐานะ/ตำแหน่ง/บทบาทอะไร รูปแบบรายการเป็นการเผยแพร่สดหรือบันทึกภาพและเสียง จะเผยแพร่ในรายการอะไร ในวัน เวลาใด แต่ไม่ควรรับปากว่า จะมีการเผยแพร่อย่างแน่นอน สำหรับรายการสัมภาษณ์ ควรแจ้งผู้ให้สัมภาษณ์ หรือผู้ร่วมรายการถึงบริบทของหัวข้อและประเด็นที่จะซักถาม แต่ไม่จำเป็นต้องให้คำถามล่วงหน้า

ในกรณีที่ประเด็นสำคัญและมีความซับซ้อน ต้องแจ้งให้ชัดเจนมากขึ้น ทั้งความสั้นยาวของเวลาใน การให้สัมภาษณ์ รูปแบบรายการเป็นการเผยแพร่สดหรือบันทึกภาพและเสียง ผู้ร่วมรายการมีใครบ้าง แต่ไม่จำเป็นต้องให้รายละเอียดของคำถาม แจ้งเพียงหัวข้อและแนวคำถามกว้างๆ เท่านั้น

##### ความเป็นธรรมในการปฏิเสธการร่วมรายการและการใช้สิทธิโต้ตอบ

##### แนวทางปฏิบัติ

๑๑.๒ เป็นสิทธิของผู้ถูกเชิญว่าสามารถปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ หรือการเข้าร่วมรายการในสื่อ ขององค์กร อย่างไรก็ตาม การปฏิเสธของบุคคลดังกล่าวมิได้ หมายความว่าเรามีสิทธิยับยั้งมิให้เชิญ บุคคลอื่นหรือคู่กรณีมาร่วมรายการ

๑๑.๓ กรณีที่มีการยินยอมให้สัมภาษณ์หรือเข้าร่วมรายการ และบันทึกภาพและเสียงเรียบร้อยแล้ว แต่ต่อมาภายหลังผู้ให้สัมภาษณ์ หรือเข้าร่วมรายการเกิดเปลี่ยนใจและขอไม่ให้ทางสถานีเผยแพร่ภาพและเสียงดังกล่าว กรณีเช่นนี้ ไม่จำเป็นที่ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ต้องถอนรายการตามคำขอ แต่ให้อยู่ในดุลยพินิจของกองบรรณาธิการหรือผู้บริหารด้านข่าวหรือรายการที่เกี่ยวข้อง

๑๑.๔ การรายงานข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันในลักษณะสืบสวนสอบสวน ควรรวบรวมข้อมูลหลักฐานให้ครบถ้วนเท่าที่ทำได้ก่อนการเผยแพร่

### ความปลอดภัยของผู้ร่วมรายการ

#### แนวทางปฏิบัติ

๑๑.๕ การเชิญบุคคลเข้าร่วมในรายการใดก็ตามต้องมีการประเมินความเสี่ยง และควรแจ้งให้ผู้ร่วมรายการรับทราบถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยทางร่างกายที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมาร่วมรายการ

๑๑.๖ ผู้ปฏิบัติงานที่ร่วมรับผิดชอบในรายการต้องระมัดระวังการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตรายการหรือการเผยแพร่สด เพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้ร่วมรายการ

### การบันทึกภาพและเสียงและการหาหลักฐานแบบลับ

#### แนวทางปฏิบัติ

๑๑.๗ เมื่อผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ และผู้ผลิตรายการ ไม่ว่าจะป็นรายการข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน สารคดีเชิงข่าว หรือรายการบันเทิง วางแผนการทำรายการโดยใช้วิธีการบันทึกเสียง หรือบันทึกภาพแบบลับ จะต้องขอความเห็นชอบจากผู้บริหารฝ่ายข่าวหรือรายการก่อน โดยผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการต้องสามารถให้เหตุผลว่าผลประโยชน์ที่จะเกิดต่อสาธารณะมีน้ำหนักมากกว่าที่จะใช้วิธีการบันทึกภาพและเสียงแบบลับ และเมื่อผลิตรายการแล้ว ก่อนการเผยแพร่ครั้งแรกรวมทั้งหากมีการเผยแพร่ซ้ำก็ต้องขออนุมัติตามข้างต้น

๑๑.๘ การแอบบันทึกภาพและ/หรือเสียงแบบลับ จะกระทำได้ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

(๑) การทำข่าวแบบสืบสวนสอบสวน เพื่อเปิดโปงสิ่งที่ประชาชนมีสิทธิรับรู้

(๒) การรายงานทางวิทยาศาสตร์ การรายงานพฤติกรรมทางสังคม การรายงานเพื่อปกป้องสิทธิผู้บริโภคที่ถ้าใช้วิธีการบันทึกภาพและเสียงอย่างเปิดเผย จะไม่ได้ข้อมูลตามข้อเท็จจริง

๑๑.๙ รายการสาระบันเทิง หากมีความจำเป็นต้องบันทึกภาพและเสียงแบบลับ เพื่อให้ได้บรรยากาศตามเนื้อหา ก่อนนำไปเผยแพร่ ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบการผลิตรายการควรได้รับอนุญาตจากบุคคลที่ถูกบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวโดยเฉพาะบุคคลที่โดดเด่นในการบันทึกภาพและเสียงนั้น และต้องพรางภาพบุคคลอื่นที่อยู่ในภาพที่บันทึกไว้

๑๑.๑๐ ก่อนการเผยแพร่ภาพหรือเสียงที่บันทึกโดยไม่แจ้งผู้ร่วมรายการล่วงหน้า ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบการผลิต หรือการเผยแพร่รายการ ต้องขอความเห็นชอบจากผู้บริหารฝ่ายข่าวหรือรายการ

### การบันทึกเสียงสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

#### แนวทางปฏิบัติ

๑๑.๑๑ ก่อนเริ่มการบันทึกเสียง ต้องแจ้งให้บุคคลที่โทรศัพท์ไปหาทราบว่ามีการบันทึกเสียงเพื่อเผยแพร่ หรือเพื่อเก็บเป็นข้อมูล แต่อาจจะมีบางกรณีที่ไม่มีการแจ้งให้ทราบก่อนการบันทึกเสียงแบบลับ ทั้งนี้ต้องเป็นตามหลักการในเรื่องการบันทึกเสียงแบบลับและการเผยแพร่ ที่กล่าวแล้วข้างต้น

## การเผยแพร่ภาพและเสียงแบบลับ ที่ส่งมาจากแหล่งข่าวภายนอก

### แนวทางปฏิบัติ

๑๑.๑๒ ไม่ควรเผยแพร่ภาพและเสียงที่บันทึกแบบลับโดยบุคคลภายนอกหรือจากแหล่งข่าวอื่น หากจำเป็นต้องใช้ภาพและเสียงที่บันทึกแบบลับที่บุคคลภายนอกส่งมา ต้องผ่านการตรวจสอบและต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารด้านข่าวหรือรายการที่เกี่ยวข้อง ก่อนการเผยแพร่

## การสัมภาษณ์บุคคลในที่สาธารณะ

### แนวทางปฏิบัติ

๑๑.๑๓ การสัมภาษณ์บุคคลในที่สาธารณะ ควรระมัดระวังในการปฏิบัติต่อแหล่งข่าว กรณีการดักหรือสัมภาษณ์ ต้องไม่ก่อให้เกิดแรงกดดันเกินสมควร หรือส่งผลกระทบต่อสภาวะทางจิตใจต่อผู้ให้สัมภาษณ์

### ข้อ ๑๒ แนวทางปฏิบัติในการรายงานข่าวอาชญากรรมหรือพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสาธารณะ การนำเสนอเหตุร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อบุคคลและสังคม

ในการรายงานข่าวอาชญากรรมหรือพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสาธารณชน ผู้ปฏิบัติงานต้องรายงานข้อเท็จจริงพร้อมด้วยบริบทอันเป็นข้อมูลเชิงลึกและรอบด้านของข่าวนั้นด้วย แต่ต้องไม่ทำให้ผู้ชมผู้ฟังเกิดความตื่นตระหนกอย่างเกินกว่าเหตุ หรือไม่ทำให้ผู้ชมผู้ฟังมีความรู้สึกที่ทุกคนเป็นเหยื่อของอาชญากรรม

### แนวทางปฏิบัติ

๑๒.๑ ในการรายงานข่าวต้องรายงานทั้งข้อเท็จจริง บริบท เหตุการณ์แวดล้อม

๑๒.๒ สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิในการรับรู้ของประชาชน และสิทธิส่วนบุคคลของเหยื่ออาชญากรรม

๑๒.๓ ระมัดระวังในการรายงานหรือการเสนอรายการที่เปิดเผยเทคนิค หรือให้รายละเอียดขั้นตอนในการก่ออาชญากรรม เพื่อมิให้นำไปสู่การเลียนแบบพฤติกรรม

๑๒.๔ การสัมภาษณ์ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้เนื้อหาการสัมภาษณ์สร้างความโดดเด่นหรือขึ้นชื่อผู้ถูกกล่าวหา รวมทั้งไม่เสนอเนื้อหาทางเทคนิคหรือขั้นตอนกระบวนการของการกระทำความผิด ที่อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ และไม่นำเสนอให้เห็นเป็นการแทรกแซงหรือลบล้างกระบวนการยุติธรรม

๑๒.๕ ไม่สร้างแรงกดดันหรือความอับอายแก่ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นญาติพี่น้องของ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย และไม่เหมารวมโดยไร้หลักฐานว่าญาติพี่น้องรู้เห็นเป็นใจหรือมีความผิดด้วย

### ข้อ ๑๓ แนวทางปฏิบัติในการนำเสนอเหตุการณ์และเนื้อหาการเมืองและนโยบายสาธารณะ

๑๓.๑ เพื่อให้ผู้ชมผู้ฟัง สามารถติดตามและเข้าใจประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองหรือนโยบายสาธารณะ ได้ง่ายและดีขึ้น ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ ข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน ควรนำเสนอที่มาที่ไป และความหมายของเหตุการณ์ หรือประเด็น ตรงต่อข้อเท็จจริง ไม่ลำเอียงหรือฝักใฝ่ฝ่ายใด ไม่แสดงความคิดเห็นส่วนตัว

๑๓.๒ ผู้ปฏิบัติงานต้องไม่กระทำหรือไม่เป็นเครื่องมือในกิจกรรมการรณรงค์ทางการเมืองของกลุ่มหรือพรรคการเมืองใด รวมทั้งกลุ่มอุดมการณ์ กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดันทางการเมือง



๑๓.๓ รมัตระวังการเชิญนักการเมืองเข้าร่วมรายการอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง เช่น รายการทำอาหาร ทำสวน รายการทางศิลปะ รายการบันเทิง รวมถึงการปรากฏตัวนอกสถานที่ หรือการถ่ายทอดสด การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนของนักการเมือง เพราะอาจเป็นการสร้างความได้เปรียบทางการเมือง

### การสัมภาษณ์นักการเมือง

#### แนวทางปฏิบัติ

๑๓.๔ ผู้สัมภาษณ์ต้องมีจุดมุ่งหมายชัดเจนในประเด็นคำถามที่อยู่ในความสนใจของประชาชนและเป็นประโยชน์สาธารณะ ในกรณีให้ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธที่จะตอบคำถาม หรือหลีกเลี่ยงไม่ตอบคำถาม ให้ผู้สัมภาษณ์ยืนยันคำถามเดิม

๑๓.๕ การกำหนดรูปแบบรายการ และประเด็นคำถามต้องมีความชัดเจน โดยคำนึงถึงประเด็นที่ผู้ชมผู้ฟังต้องการคำตอบ ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการต้องให้ความเป็นธรรมแก่แหล่งข่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ร่วมรายการอย่างเท่าเทียมกัน

### การเผยแพร่การหาเสียงเลือกตั้ง

#### แนวทางปฏิบัติ

๑๓.๖ ผู้บริหาร พนักงาน ผู้ปฏิบัติงาน การผลิต การจัดทำ และการเผยแพร่เนื้อหาข่าวและรายการขององค์กร ต้องปฏิบัติงานโดยไม่ลำเอียง ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

๑๓.๗ ในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง หรือระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง การกำหนดประเด็นและสาระของข่าวหรือรายการ ต้องให้ทุกฝ่ายมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือเสนอนโยบายอย่างสมดุล

### การรายงานผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน

#### แนวทางปฏิบัติ

๑๓.๘ การรายงานผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนควรนำข้อมูลในระเบียบวิธีวิจัยมานำเสนอด้วย เช่น ขอบเขตการศึกษาการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ช่วงเวลาในการสำรวจ

๑๓.๙ การสำรวจเนื้อหาทางการเมืองและนโยบายสาธารณะ และรายงานผลการสำรวจนั้นเอง พึงระมัดระวังไม่ให้การเสนอผลการสำรวจความคิดเห็น ถูกตีความได้ว่าผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการข่าวมีความคิดเห็นในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง หรือองค์กรต้องการแสดงทัศนคติหรือจุดยืนทางการเมือง

๑๓.๑๐ การรายงานผลสำรวจควรนำเสนอข้อมูลด้วยการวิเคราะห์และตีความโดยนักวิชาการหรือนักวิเคราะห์ที่มีประสบการณ์ พึงระมัดระวังการรายงานหรือนำเสนอผลและการตีความผลการสำรวจ โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ดำเนินการสำรวจ

๑๓.๑๑ การรายงานผลการสำรวจความคิดเห็นในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ควรนำเสนอในลักษณะเปรียบเทียบ ผลการสำรวจความคิดเห็นจากหลายหน่วยงาน หรือจากหลายสำนักที่ทำการสำรวจและ พึงระมัดระวังการอ้างอิงจากสถาบันโพลที่ไม่มีแหล่งที่มาชัดเจน

๑๓.๑๒ การสำรวจความคิดเห็นโดยการให้ส่งข้อความทางโทรศัพท์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ เป็นการ “สุ่มความเห็น” ไม่ใช่การสำรวจ ควรใช้ความระมัดระวังในการเสนอข้อมูลไม่ทำให้เข้าใจว่าเป็นทัศนคติของประชาชนส่วนใหญ่

ข้อ ๑๔ แนวทางปฏิบัติในการนำเสนอเหตุการณ์ความขัดแย้ง การชุมนุม การประท้วง  
การจลาจล การปะทะ การปราบปรามที่รุนแรง การก่อการร้าย และภาวะสงคราม

การรายงานข่าวความขัดแย้ง

แนวทางปฏิบัติ

๑๔.๑ แนวทางปฏิบัติในการทำข่าว เสนอรายงาน หรือผลิตรายการเกี่ยวกับ “ความขัดแย้ง”

(๑) หลีกเลี่ยงการรายงานความขัดแย้งโดยเสนอเพียงกลุ่มที่มีความขัดแย้งหรือฝ่ายที่ตรงกันข้ามกันเท่านั้น ควรเสนอข้อมูล ความคิดเห็นของฝ่ายอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งด้วย ทั้งนี้ ในการเสนอข่าวความขัดแย้ง ควรแสวงหาแหล่งข่าวที่เสนอทางออก หรือแนวทางในเชิงสันติวิธี

(๒) พึงระมัดระวังการใช้ถ้อยคำเพื่ออธิบายสิ่งที่กลุ่มความขัดแย้งต้องการสื่อสาร หรือใช้วาทกรรมที่เป็นการสร้างความเกลียดชัง ข้ำเติมความขัดแย้ง การตัดสิน เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่เร้าอารมณ์ โดยระลึกเสมอว่า ถ้อยคำ ภาพ และเสียง ที่ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการใช้ในการรายงาน เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจ หรือความเกลียดชังของกลุ่มขัดแย้งและกลุ่มอื่นๆ ในสังคม

(๓) หลีกเลี่ยงการรายงานเพียงสิ่งที่ทำให้เห็นแต่ความขัดแย้งแบ่งฝ่าย แต่ควรพยายามตั้งประเด็นหรือคำถามต่อกลุ่มที่ขัดแย้งกันเพื่อให้ค้นหาจุดร่วม หรือสิ่งที่ประโยชน์ต่อสาธารณะที่กลุ่มซึ่งขัดแย้งกันน่าจะร่วมมือกันได้

(๔) หลีกเลี่ยงการรายงานที่เน้นย้ำถึงความทุกข์หรือความหวาดกลัวของกลุ่มขัดแย้งเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ให้ความสำคัญกับความทุกข์ของทุกฝ่าย อย่างเท่าเทียมกัน

(๕) หลีกเลี่ยงการใช้คำที่รุนแรงและสยดสยอง เช่น การล้างผลาญ โศกนาฏกรรม เพื่ออธิบายสิ่งที่กลุ่มขัดแย้งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำหรือถูกกระทำ ยกเว้นเป็นการอ้างอิงจากคำพูดของแหล่งข่าว

หลีกเลี่ยงการใช้คำที่เร้าอารมณ์และมีความหมายคลุมเครือที่ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน ทั้งในข้อเท็จจริงและความหมายที่แท้จริงของคำที่ใช้ เช่น การลอบสังหาร (assassination) ความหมายคือการฆาตกรรมผู้นำประเทศ การสังหารหมู่ (massacre) ความหมายคือการจงใจฆ่าประชาชนผู้บริสุทธิ์ที่ปราศจากอาวุธ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (genocide) ความหมายคือการฆ่ากลุ่มคนเชื้อชาติหนึ่งเป็นจำนวนมาก โดยมุ่งหวังที่จะทำลายล้างชาติพันธุ์นั้น ฯลฯ

ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าผู้สื่อข่าวต้องรายงานข่าวอย่างลดความรุนแรงตามความเป็นจริง แต่เพียงให้ระมัดระวังในการใช้คำที่มีความหมายรุนแรง โดยใช้ให้ถูกต้องตรงกับเหตุการณ์จริง

(๖) หลีกเลี่ยงการใช้คำที่เป็นการตัดสิน หรือแสดงถึงการเลือกเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของผู้สื่อข่าว เช่น ผู้ก่อการร้าย (terrorist) พวกหัวรุนแรง (extremist) ผู้หรือพวกคลั่งลัทธิ (fanatic) โดยให้กล่าวถึงกลุ่มหรือบุคคลอย่างที่เขาเรียกขานตัวเอง

(๗) หลีกเลี่ยงการแทรกความเห็นของผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการไปในข้อเท็จจริง ยกเว้นเป็นความเห็นของแหล่งข่าว ที่ต้องอ้างถึงในการรายงาน

(๘) หลีกเลี่ยงการรอคอยให้มีข้อเสนอต่อทางออกโดยกลุ่มขัดแย้งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ผู้สื่อข่าวหรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ควรสำรวจหาแหล่งข่าวหรือแหล่งข้อมูล ที่เสนอความคิดเห็นเชิงสันติ แล้วนำข้อเสนอที่ได้ไปสอบถามความเห็นจากแกนนำของกลุ่มขัดแย้ง เพื่อรายงานหรือนำเสนอต่อสาธารณะ

(๙) พึงระลึกเสมอว่า ถ้อยคำ ภาพ และเสียง ที่ผู้สื่อข่าวใช้ในการรายงาน เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจให้มาแทนที่ความหวาดกลัว และความเกลียดชังของกลุ่มขัดแย้งและกลุ่มอื่นๆ ในสังคม

## การรายงานข่าวการประชุม การประท้วง การจลาจล

### แนวทางปฏิบัติ

๑๔.๒ รมั้ดระวังการรายงานจำนวนหรือตัวเลขของผู้ร่วมชุมนุม เพราะยังไม่มีวิธีการใดที่สามารถคำนวณจำนวนผู้ชุมนุมได้อย่างแม่นยำ

๑๔.๓ หลีกเลียงการรายงานตัวเลขหรือจำนวนผู้ชุมนุม กรณีที่มีความจำเป็นต้องรายงาน ต้องอ้างอิงแหล่งที่มาเสมอ

๑๔.๔ ในการชุมนุมขนาดใหญ่ที่ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ ซึ่งอยู่มุมหนึ่งของ การชุมนุม ให้รายงานเฉพาะสถานการณ์หรือเหตุการณ์ ณ เวลานั้น

๑๔.๕ ไม่ควรรายงานข่าวแบบคาดคะเนสถานการณ์ล่วงหน้าก่อนเหตุการณ์จะเกิดขึ้น

๑๔.๖ ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ ต้องระลึกละเอียดว่าน้ำเสียง กิริยาท่าทางใน การรายงานข่าว อาจส่งผลต่อความเชื่อถือ ไว้วางใจ โดยต้องมีความเหมาะสม ไม่สร้างบรรยากาศเกินจริง

## การรายงานข่าวการปะทะ การปราบปรามที่รุนแรง การก่อการร้าย และภาวะสงคราม

### แนวทางปฏิบัติ

๑๔.๗ ในสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการปะทะเหตุรุนแรง การก่อการร้าย ภาวะสงครามนั้น การสัมภาษณ์ แหล่งข่าวหรือการเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ต้องใช้ความระมัดระวังในการเสนอภาพและใช้ภาษา ให้เหมาะสม

๑๔.๘ การใช้คำเพื่อบ่งชี้ถึงผู้ก่อเหตุ ต้องพยายามให้เป็นไปตามลักษณะการกระทำหรือ การก่อเหตุ หลีกเลียงการใช้คำที่เป็นการกล่าวหาหรือการด่วนตัดสิน

## การนำเสนอข่าว รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาติพันธุ์

### แนวทางปฏิบัติ

๑๔.๙ หากมีประเด็นความขัดแย้งที่มีองค์ประกอบจากความแตกต่างของเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ โดยเฉพาะ ในเนื้อหาด้านความไม่สงบในสังคม ปัญหาสังคม อาชญากรรม วิทยาศาสตร์ ปัญหาแรงงาน ปัญหาสิทธิมนุษยชน หรือผู้ลี้ภัย ต้องนำเสนอรายการโดยไม่สร้างความขัดแย้งมากขึ้น และพยายามดำเนินเนื้อหาให้อยู่บนหลักการ พื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขบนความแตกต่าง การนับถือกันและกันในฐานะเพื่อนมนุษย์

๑๔.๑๐ ในกรณีที่นำเสนอข่าวอาชญากรรม ปล้น ฆ่า ช่มชู้ กระทำชำเราด้วยประการใดๆ ที่ผู้กระทำ ความผิดเป็นบุคคลต่างชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา หรือความเชื่ออื่นที่ต่างออกไป ต้องหลีกเลียง ละเว้นการพาด หั้วข่าวด้วยการเน้นน้ำหนักลงที่เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา ความเชื่อ หรือภูมิลำเนาถิ่นเกิดของผู้กระทำ อาชญากรรม แต่ให้ระบุไปที่เฉพาะตัวผู้กระทำอันเป็นการกระทำเฉพาะตัวของผู้นั้นเท่านั้น

หลีกเลียงการใช้ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ เช่น พม่า ลาว เขมร หมอง จีน แขก ฝรั่งเศส ในพาดหัวข่าวทางลบ เหมารวมอคติในทางลบ หรือตีตราทางสังคมในลักษณะที่สร้างตราบาปให้กับชาติพันธุ์ใด

ต้องไม่นำเสนอกลุ่มชาติพันธุ์ให้ดูเป็นตัวตลก หรือ ด้อยพัฒนา หลีกเลียงการใช้คำวิเศษณ์อธิบายภาพ ให้เห็นถึง ความป่าเถื่อน ความโหดร้าย

ข้อ ๑๕ แนวทางปฏิบัติในการรายงานเหตุหายนะ อุบัติเหตุขนาดใหญ่ภัยธรรมชาติ ภาวะฉุกเฉิน

๑๕.๑ การรายงานตัวเลขของผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต รวมทั้งความเสียหาย ให้ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลขจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ กรณีมีรายงานตัวเลขมากกว่าหนึ่งแหล่งข่าว ต้องระบุที่มาของแหล่งข่าวทั้งหมดอย่างชัดเจน

๑๕.๒ ก่อนการรายงานชื่อผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ หรือสูญหาย ควรตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่ได้แจ้งญาติพี่น้องของผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ หรือสูญหายหรือยัง หากยังมีได้แจ้งหรือเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถแจ้งได้ ผู้สื่อข่าวผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ ต้องรายงานอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงความรู้สึกของญาติพี่น้องของผู้ตาย ผู้บาดเจ็บ ผู้สูญหาย ที่ต้องรับรู้ข่าวร้ายทางสื่อมวลชน

๑๕.๓ การรายงานเหตุการณ์รุนแรง เสียภัย ที่มีการสูญเสียชีวิตเนื้อ มีบาดเจ็บ ความเจ็บปวด และความทุกข์ทรมาน ต้องระมัดระวัง และคำนึงถึงอารมณ์และขวัญของผู้ชมผู้ฟัง โดยเฉพาะผู้ชมผู้ฟังที่มีญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก ต้องเสียชีวิต หรือตกอยู่ในสภาพบาดเจ็บ ทุกข์ร้อน ทรมาน

ข้อ ๑๖ แนวทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุ การข่มขู่ คุกคาม การจับตัวประกัน การลักพาตัว การจี้เครื่องบินหรือยานพาหนะอื่น

เมื่อเกิดเหตุการณ์ข่มขู่ คุกคาม

แนวทางปฏิบัติ

๑๖.๑ หากองค์กรได้รับคำเตือน หรือคำข่มขู่ว่าจะมีการก่อเหตุร้าย โดยการส่งสารมาทางโทรศัพท์ โทรสาร อีเมล เสียง จดหมาย ข้อความทางโทรศัพท์ สื่อสังคมออนไลน์ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใช้ดุลพินิจในการเผยแพร่คำเตือน คำข่มขู่ คุกคามดังกล่าว

๑๖.๒ ไม่รายงานหรือเสนอรายการที่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญและมีความละเอียดอ่อนเกี่ยวกับความปลอดภัยส่วนบุคคลหรือสถานที่สำคัญ หรือเป็นข้อมูลที่สนับสนุนการกระทำของผู้ก่อเหตุร้าย

๑๖.๓ ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ ต้องใช้ความระมัดระวังในการคัดกรองและแยกแยะข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างเกิดเหตุการณ์ข่มขู่ คุกคาม อย่างรอบคอบก่อนที่จะเผยแพร่สู่สาธารณะ

เมื่อเกิดเหตุ การจับตัวประกัน การลักพาตัว การจี้เครื่องบินหรือยานพาหนะอื่น

แนวทางปฏิบัติ

๑๖.๔ ระมัดระวังการนำเสนอข้อความหรือภาพที่อาจเป็นช่องทางให้ผู้ก่อเหตุและพรรคพวกมีโอกาสรับรู้ข้อมูลสำคัญ

๑๖.๕ การเผยแพร่หรือการรายงานข้อเรียกร้องของผู้ก่อเหตุ ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ ไม่ควรสัมภาษณ์ผู้ก่อเหตุเพื่อการเผยแพร่สด และไม่ให้การรายงานเป็นช่องทางในการสื่อสาร การเจรจาต่อรองของผู้ก่อเหตุ

๑๖.๖ การเผยแพร่สดเสียง ภาพ ข้อความ หรือข้อเรียกร้องใดจากผู้ก่อเหตุ ต้องผ่านการตรวจสอบแหล่งที่มา เนื้อหาอย่างรอบคอบ ทั้งนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารด้านข่าวหรือรายการก่อนการเผยแพร่

๑๖.๗ การถ่ายถอดสดจากพื้นที่เพื่อรายงานเหตุร้าย เช่น การยึดโรงเรียน โรงพยาบาล สถานที่ราชการ ฯลฯ ต้องชะลอการเผยแพร่ เพื่อตัดภาพและ/หรือเสียงที่ไม่เหมาะสมออกก่อน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓



(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

ประธานกรรมการนโยบาย

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย